

EXCHANGES

OOSTERBOOGCOMPLEX > OOSTERSTRAAT 56

TWEE EXPOSITIES VERZORGD DOOR INSTELLINGEN UIT ZUSTERSTEDEN VAN GRONINGEN

WEEGEE

In zijn auto doorkruiste Arthur Fellig alias Weegee in de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw het nachtelijk duister van zijn woonplaats New York. Hij fotografeerde op straat en in kroegen, op politiebureaus en in bioscopen. Dankzij de politieradio in zijn auto was hij meestal als eerste - vaak nog voor politie of brandweer - ter plekke bij aanradingen, branden of criminele afrekeningen. Hierdoor en door zijn directe manier van fotograferen ontwikkelde Weegee (1889-1968) zich tot de chroniqueur van The Big Apple. De tentoonstelling geeft een overzicht van Weegee's wereldberoemde oeuvre en is afkomstig uit de collectie van de Side Photographic Gallery in Newcastle upon Tyne [GB], opgericht in 1977.

DE VOORPROEF

ACADEMIE MINERVA > GEDEMTE ZUIDERDIEP 158

21 SEPTEMBER T/M 12 OKTOBER

Paris Photo is sinds 1997 dé fotografiebeurs van Europa. Ieder jaar in november wordt de fotografie van gisteren, vandaag en morgen er de maat genomen door een honderdtal internationale galerieën. Ook Nederland is steevast vertegenwoordigd op Paris Photo. Vorig jaar verzorgden enkele Nederlandse galeriehouders zelfs de speciale beurspresentatie, het zogeheten Statement.

DEELNEMENDE GALERIEËN: FLATLAND GALLERY [UTRECHT], GALERIE VAN KRANENDONK [DEN HAAG], TON PEEK [UTRECHT], SERIEUZE ZAKEN [AMSTERDAM], COKKIE SNOEI [ROTTERDAM], TORCH [AMSTERDAM]

EXPOSITIES OP RUIM 60 LOCATIES

Nast de hoofdexpositie Global Detail en de jubileumexpositie De Hommage zijn tijdens Noorderlicht 2003 foto's te zien op ruim 60 locaties, variërend van galerieën en musea [Galeriescircuit] tot winkels, café's en restaurants [Podiumcircuit] in en om de stad Groningen. De omvangrijkste exposities bevinden zich in het Galeriescircuit. Het Podiumcircuit is altijd goed voor verrassingen. Bij alle deelnemende instellingen ligt een gratis plattegrond met een overzicht van de locaties en de openingstijden. Deze plattegrond is online verkrijgbaar op www.noorderlicht.com

GALERIECIRCUIT
(locaties in de stad Groningen tenzij anders vermeld)

ATELIER DIMORF
Hoofdweg 43, Blijham
Richard Degen

ARTCORNER
Folklingestraat 65
Floris Andrea

KUNSTBUREAU ARTERIA
Laan Corpus den Hoorn 100
Aernout Overbeek - Roemenië

BLAUW ACHTERLAND
Kerklaan 9
Christof Beukema, Spade en Vos en VanderVeen

BOEKHANDEL GODERT WALTER
Oude Ebbingestraat 53
Ton Broekhuis - Roemenië

BORG RUSTHOVEN
Rijksweg 39, Wirdum
Anke Teunissen - Mannen onder moeders vleugels

CENTRUM BEELDENDE KUNST
Trompsingel 27
Paul Koenen, Johannes Schwartz, Olga Overbeek, Bart Sorgedragter - Kunst Woont, in foto's

STICHTING CIRCUIT
Oude Boteringestraat 63
Awoiska van der Molen, Janke de Vries, Roos Kroes, Agnes Kappert, Jannet Leegstra - De Vrije Geest

DIENT RO/EZ
Gedempte Zuiderdiep 98
Jannet Leegstra - Bemvindo

FOTOGALERIE LICHTZONE
Oude Kijk in 't Jatstraat 36
Anna van Kooij, Peter Smith Dialoog

GALERIE ABBEMAAR
Kerkstraat 9a, Thesinge
Hetty Boogholt, Hans Sas

GALERIE ALBION PUTTI
Noorderhaven NZ 27/1
Renze Dijkema - Stillevens

GALERIE DOMINO
Pottbakkersrijge 6
Andre van Huizen, Aleid Homan

GALERIE FRONATAAL
Oranjeweg 10a, Appingedam
Wim Starckenburg - Message from the unknown city

GALERIE JACOBA WIJK
A-kerkhof 18 zz
Bert Teunissen, Margriet Smulders, Carla van de Puttelaar, Pepijn Provily, Hans Abbing

MUSEUM KUNSTPAVILJOEN
Zevenhuijsterweg 4b, Nieuw-Roden
17 fotografen waaronder Fons Brasser, Bethany de Forrester, Carl Hermés, Edland Man, Chantal Spieard, Cornelia Tollens - Space for Space

MOOIE DINGEN
Nieuwe Sint Jansstraat 42
50 fotografen - Mooie foto's

BIEMOLDSBELANG
Noorderhaven 48
21 fotojournalisten tonen hun Foto's Die Het Niet Haalden

GALERIE HALTE KROPSWOLDE
Voldweg 46, Foxhol
Scharli Bo, Rufus Redd

KUNSTENCENTRUM
Walstraat 34
Astrid Mellema - La Traversée-de Oversteek, Ans van Diepen - Flower Detail

MUSEUM STAD APPINGEDAM
Wijkstraat 25, Appingedam
Jeroen de Swart

NATUURMUSEUM
Praediniussingel 59
Albin Biblom - Meckhar

NOORDLIJKE KUNSTHOF
Blankenstein 2, Appingedam
Janny Wierenga, Henk Linnewiel - Duo-Tone

SBK VEENDAM
Julianapark 3, Veendam
Korrie Besems, Koos Breukel, Margi Geerlinks, Thijs Wolzak, Raimond Wouda, Mirjam de Zeeuw, Morad Bouchakour, Phoebe Maas, Femke de Rooij, Gert Jan van Rooij, Maarten Wetsema, Andrea Stultjens - Choices, keuzes in smaak en leefstijl

SYNAGOGE
Folklingestraat 60
Shahidul Alam

VEENKOLONIAAL MUSEUM VEENDAM
Winkler Prinsstraat 5, Veendam, Fotocollectief Cameraata [Amsterdam] - Lag Amsterdam maar in Groningen

USVA NOORDERLICHT FOTOGALERIE
Munnekeholm 10
deelnemers Noorderlicht Fotoclasse on Documentary Photography - Class Act

GRONINGER MUSEUM
Museumleiland 1
Erwin Olaf - Silver

GRONINGER ARCHIEVEN
Cascadeplein 4, Jos Lange
Een fotohandelaar als amateurfotograaf

MUSEUM STAD APPINGEDAM
Wijkstraat 25, Appingedam
Jeroen de Swart

NATUURMUSEUM
Praediniussingel 59
Albin Biblom - Meckhar

NOORDLIJKE KUNSTHOF
Blankenstein 2, Appingedam
Janny Wierenga, Henk Linnewiel - Duo-Tone

SBK VEENDAM
Julianapark 3, Veendam
Korrie Besems, Koos Breukel, Margi Geerlinks, Thijs Wolzak, Raimond Wouda, Mirjam de Zeeuw, Morad Bouchakour, Phoebe Maas, Femke de Rooij, Gert Jan van Rooij, Maarten Wetsema, Andrea Stultjens - Choices, keuzes in smaak en leefstijl

SYNAGOGE
Folklingestraat 60
Shahidul Alam

VEENKOLONIAAL MUSEUM VEENDAM
Winkler Prinsstraat 5, Veendam, Fotocollectief Cameraata [Amsterdam] - Lag Amsterdam maar in Groningen

USVA NOORDERLICHT FOTOGALERIE
Munnekeholm 10
deelnemers Noorderlicht Fotoclasse on Documentary Photography - Class Act

ACTIVITEITEN

FOTOBOEKENBEURS

Op zondag 7 september stellen binnen- en buitenlandse uitgeverijen en fotoboekhandelaren in de Der Aa-Kerk weer hun nieuwste uitgaven, standaardwerken, oude en bijzondere boeken uit. Overigens is er gedurende de gehele manifestatie een speciale fotoboekenshop in de Der Aa-Kerk ingericht.

NOORDERLICHT LEZINGEN

Welke gevolgen heeft de globalisering voor de fotografie? Deze vraag staat centraal tijdens vier lezingen die Noorderlicht organiseert in het kader van Global Detail. Dinsdag 9 september > Juul Hondius, fotograaf, en Serge van Duijnhoven, schrijver. Dinsdag 16 september > Joost Smiers, politoloog, en Barend Toet, directeur The Cover Story Netherlands en vertegenwoordiger van beeldbank Corbis. Dinsdag 30 september > verzamelaar Manfred Heiting in gesprek met fotografejournalist Eddie Marsman. Dinsdag 6 oktober > Arjen Mulder, bioloog en essayist, over zijn boek Het fotografisch genoege, Beeldcultuur in een digitale wereld. Aanvang 20.00 uur. Oosterboogcomplex, Oosterstraat 56. Toegang: 2,50 [passepartout 7,50]

!SPECIALE LEZING! ERWIN OLAF OVER ERWIN OLAF

Op 18 september organiseert Noorderlicht een speciale lezing vooruitlopend op de opening van de tentoonstelling Silver in het Groninger Museum. Erwin Olaf spreekt over zijn foto's, zijn werkwijze en zichzelf. Aanvang: 20 uur. Groninger Museum, Museumleiland 1. Toegang: 2,50 [passepartout 7,50]

LEZINGENCYCLUS STUDIUM GENERALE: GLOBAL DETAIL

Ter gelegenheid van de manifestatie Global Detail organiseert het Studium Generale van de Rijksuniversiteit Groningen op 8, 10, 15, 16, 23 en 29 september, een zesdelige lezingencyclus over globalisering, cultuur en identiteit. Voor sprekers, locaties, onderwerpen en reserveringen zie www.rug.nl/studium

EUROCLASSES ON DOCUMENTARY PHOTOGRAPHY

Tijdens Global Detail organiseert Noorderlicht voor studenten aan Europese foto- en kunstacademies twee Euroclasses on Documentary Photography. De Euroclasses worden op zondag 14 en zondag 21 september afgesloten met een één dag durende presentatie in de Der Aa-Kerk.

ETALAGES

Ter gelegenheid van de jubileumeditie is in tal van etalages in de binnenstad van Groningen een keuze uit het manifestatie-aanbod te zien. Wandel door Herestraat, Folklingestraat en rond de Grote Markt en geniet van een gratis voorproefje van wat Noorderlicht 2003 te bieden heeft!

NS STATION PROJECT

In samenwerking met de NS organiseert Noorderlicht de komende maanden het fotoproject De Ontsnapping, een reeks reizende tentoonstellingen in de stationshallen van Groningen, Leeuwarden en Assen. De Ontsnapping combineert werk van binnen- en buitenlandse fotografen tot een verrassend geheel. De reeks zal volgend jaar worden voortgezet in stationshallen verspreid over heel Nederland.

FOTO CREDITS

VOORKANT >

Qingsong Wang

GLOBAL DETAIL BOVEN >

Robert Walker

Manit Sriwanichpoom / Agence Vu

Sasha Bezzubov / Corbis

Edward Burtynsky

Raghu Rai / Magnum Photos

Greenpeace

Michel Séméniako / Metis Images

Patrick Zachmann / Magnum Photos

GLOBAL DETAIL ONDER >

Bernd Jankmann

Harvey Bengt

Peter Bialobrzeski

Carol Condé & Carl Beveridge

Yrjö Tuunanen

Boris Misirkov

Sophia Evans / NB Pictures

Eve Arnold / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

Chris Steele-Perkins / Magnum Photos

INFORMATIE

STICHTING FOTOGRAFIE NOORDERLICHT

Munnekeholm 10

NL- 9711 JA Groningen

T 050 318 22 27 > F 050 318 22 04

E info@noorderlicht.com

www.noorderlicht.com

OPENINGSTIJDEN DER AA-KERK EN OOSTERBOOGCOMPLEX

dinsdag t/m vrijdag 11.00 - 18.00

zaterdag 10.00 - 17.00 / zondag 11.00 - 17.00

MINERVA >

maandag t/m vrijdag 09.30 - 21.30

zaterdag/zondag 11.00 - 17.00

TOEGANG >

Der Aa-Kerk of Oosterboogcomplex

5 euro [CJP 3,50] Passepartout: 7,50 [CJP 6]

Speciale rondleidingen [min. 10 pers.]

Global Detail: 25 euro.

MANIFESTATIEGIDS >

Bij de manifestatie verschijnt een gids met uitgebreide informatie over de exposities en het activiteitenprogramma tijdens Noorderlicht 2003.

De gids is voor 0,50 euro verkrijgbaar bij alle locaties in het galeriescircuit en is inbegrepen in de prijs van toegangkaartjes voor de exposities in de Der Aa-Kerk en het Oosterboogcomplex

CKV >

Informatie over het speciale CKV programma en rondleidingen voor scholieren op: www.noorderlicht.com/ckv

NOORDERLICHT 2003 WORDT FINANCIËEL MODELIJK GEMAAKT DOOR:

MINISTERIE VAN DEW > HUIS-CULTUURPROGRAMMA > GEMEENTE GRONINGEN > PROVINCIE GRONINGEN > PROVINCIE FRIESLAND > GEMEENTE LEEUWARDEN > NCO > HVO > STICHTING OEN > MONDRIAAN STICHTING > H.S. KAMMINGAFONDS > PRINS BERNHARD CULTUURFONDS > STICHTING BERINGER HAZEWINKEL

ONTWERP: DIRK E. DE JONG, LS ONTWERPERS BND, GRONINGEN © 2003 > DRUK: TIENKAMP & VERHELJ

ACHTERZIJDE >

Erwin Olaf / Flatland Gallery

GLOBAL > DETAIL

ERWIN OLAF > SILVER > EEN OVERZICHT VAN 25 JAAR FOTOGRAFIE

GRONINGER MUSEUM

21 SEPTEMBER T/M 30 NOVEMBER 2003

WWW.GRONINGER-MUSEUM.NL

FOTOMANIFESTATIE

NOORDERLICHT

2003

7 SEPTEMBER T/M 12 OKTOBER

10de EDITIE! EXPOSITIES OP MEER DAN 60 LOCATIES IN EN ROND GRONINGEN

GLOBAL DETAIL

DER AA-KERK > A-KERKHOF 2

Het wegvallen van grenzen en dus het vrije internationale verkeer van mensen, goederen, diensten en kapitaal beheerst het politieke denken van vandaag. In Global Detail exposeren vijfenvertig fotografen uit binnen- en buitenland hun fotoseries over de toenemende afhankelijkheid, uniformiteit én (on)gelijkheid die het gevolg zijn van dat globaliseringsproces - een even ingrijpend als ongrijpbaar fenomeen.

Global Detail is een caleidoscopische reis om de wereld in ruim driehonderd foto's, gemaakt in de meest uiteenlopende stijlen door fotografen uit verschillende culturen.

Een tentoonstelling over de beslissingen die genomen worden in westerse directiekamers en de gevolgen voor het dagelijks leven aan de andere kant van de wereld. Over bewoners van sloppenwijken en villaparken, kijkend naar dezelfde soaps. Over markt wetten en consumptie-ideologie. Over geld en informatie. Over macht en machteloosheid, en het tapijt van logo's dat gelegd wordt over een wereld van verschil.

MET WERK VAN: AES GROUP, CHRISTOPHER ANDERSON, YTO BARRADA, HARVEY BENGE, SACHA BEZZUBOV, PETER BIALOBRZESKI, NICO BICK, BARBARA BÜHLER, EDWARD BURTYNSKY, CAROL CONDE & CARL BEVERIDGE, XING DANWEN, HENRIK DUNCKER, SOPHIE EVANS, STUART FRANKLIN, ANDREAS GEFELLER, JOHANN SEBASTIAN HAENEL, JAQUELINE HASSINK, PETER HENDRICKS, FRITZ HOFFMAN, ROBERT HUBER, RHODI JONES, BERND JONKMANN, ROSHINI KEMPADDU, CARL DE KEYZER, DAMJAN KOJCJANCIC, JOHN LAMBRIGHTS, MARTIN LUIJENDIJK, VEIT METTE, BORIS MISSIRKOV, FERNANDO MOLERES, RANDY OLSON, RAGHU RAI, EDITH ROUX, MICHEL SÉMÉNIAKO, MANUEL SENDÓN, MANIT SRIWANICHPOOM, MICHALIS SOURLIS, JULES SPINATSCH, TENDENCE FLOUE, YRJÖ TUUNANEN, ROBERT WALKER, QINGSONG WANG, GREAME WILLIAMS, DONOVAN WYLIE, PATRICK ZACKMANN.

CATALOGUS GLOBAL DETAIL, MET EEN ESSAY VAN BAS HEIJNE, PUBLICIST NRC HANDELSBLAD EN GASTSCHRIJVER RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN 2003/2004. PRIJS 35 EURO. OOK TE BESTELLEN VIA: WWW.NOORDERLICHT.COM

DE FOTO'S UIT DE HOOFDTENTONSTELLING GLOBAL DETAIL ZIJN TE KOOP. INFORMATIE OVER PRIJZEN EN BESCHIKBAARHEID IS VERKRIJGBAAR BIJ DE KASSA.

DE HOMMAGE > MAGNUM

OOSTERBOOGCOMPLEX > OOSTERSTRAAT 56

Het was de droom van oorlogsfotograaf Robert Capa: een fotoagentschap, werkend als een collectief. Zwervend door Europa tijdens de Tweede Wereldoorlog vond hij in Henri Cartier-Bresson, George Rodger en David 'Chim' Seymour zijn geestverwanten. In mei 1947 richtten de vier in New York hun eigen agentschap op: Magnum Photos Inc. Magnum en zijn fotografen zijn beeldbepalend geweest voor de journalistieke en documentaire fotografie in de tweede helft van de vorige eeuw. Na oorlogse wederopbouw, koloniale bevrijdingsoorlogen, hongersnoden en natuurrampen, boeren en arbeiders, politici en kunstenaars - overal ter wereld werden ze vastgelegd door het allengs groeiende fotografencollectief. In een speciale jubileumtentoonstelling brengt Noorderlicht een hommage aan het agentschap dat als geen ander een tijdsgewricht heeft gevolgd en vormgegeven. Van de 'founding fathers' tot hun al even ambitieuze hedendaagse opvolgers.

MET WERK VAN: HENRI CARTIER-BRESSON, GEORGE RODGER, PHILIP JONES GRIFFITHS, EVE ARNOLD, CHRIS STEELE PERKINS, BRUCE DAVIDSON, FERDINANDO SCIANNA, CARL DE KEYZER.

DE TENTONSTELLING IS GEMAAKT IN SAMENWERKING MET MAGNUM PHOTOS PARIJS

DE HOMMAGE > NL

OOSTERBOOGCOMPLEX > OOSTERSTRAAT 56

ED VAN DER ELSKEN EEN LIEFDESGESCHIEDENIS

Ed van der Elsen (1925-1990) is internationaal een van de bekendste Nederlandse fotografen. Met zijn directe, wilde stijl zat hij zijn tijd dicht op de huid en was hij een inspirator voor menig jonge fotograaf. Zijn eerste boek Een Liefdesgeschiedenis in Saint Germain des Prés verscheen in 1956 en doet verslag van zijn omzwervingen in Parijs. Het heeft de vorm van een fotoroman: een revolutionair ontwerp voor die jaren. Noorderlicht presenteert een selectie uit dit baanbrekende boek als ode aan een fotograaf die het leven bezong.

DE NEDERLANDSE BIJDORGE AAN DE HOMMAGE KWAM TOT STAND IN SAMENWERKING MET HET NEDERLANDS FOTOMUSEUM, ROTTERDAM

HET LAND VAN BELOFTE

OOSTERBOOGCOMPLEX > OOSTERSTRAAT 56

NOORDERLICHT FOTOGRAFIE OPDRACHTEN 2001-2003

Fotografeer de onderstroom van de stad Groningen: dat wat in zijn alledaagsheid zo onzichtbaar is geworden dat het zelfs de Groningers nauwelijks nog opvalt. Die opdracht werd de afgelopen jaren voorgelegd aan Adrienne van Eekelen (NL), Antoine d'Agata (F), Anders Petersen (S), Ken Schles (USA) en John Davies (GB). Rond de jaarwisseling worden de resultaten gepresenteerd in een expositie met de titel Land van Belofte. Tijdens de fotomanifestatie Noorderlicht wordt alvast een tipje van de sluier opgelicht. Groningen gezien door de ogen van vijf topfotografen!

